

Arxiu 6 **Sexisme**

Definició

Un **conducta sexista** consisteix a valorar les persones segons el seu sexe. Es fonamenta en una cultura que diferencia els sexes i els jerarquitzza, discriminant negativament les nenes i les dones.

Les conductes sexistes són difícils de detectar perquè encara ara estan molt arrelades en la societat i es donen “de manera natural” en la vida quotidiana. Per això, evidenciar-les i treballar per eradicar-les no és fàcil. El primer pas en aquesta tasca és la identificació. Es pot donar sexisme a nivell individual o com a pràctica social, sexisme encobert, que es posa de manifest amb la sobreprotecció, o sexisme hostil i violent, el més fàcilment identificable.

Context social

Les pràctiques sexistes són difícils de detectar perquè esdevenen en l'àmbit familiar i social com a costums, tradicions, etc. i sovint s'accepten com a “normals”. Aquesta “normalitat” sovint legitima les conductes sexistes i dificulta que qui les duu a terme pugui prendre consciència d'estar discriminant.

Tot i l'existència de legislacions que garanteixen la igualtat entre homes i dones, les conductes sexistes són una pràctica encara avui quotidiana.

Actualment, dels 60 milions d'infants en el món amb edat de cursar educació primària que no van a l'escola, gairebé el 60% són nenes i més de les 2/3 parts de les persones analfabetes al món són dones¹. Si tenim en compte que l'educació capacita les persones per poder desenvolupar-se de manera autònoma, i poder trencar cercles de discriminació, és fonamental vetllar pel dret dels infants a l'educació, especialment el de les nenes, i el seu èxit educatiu .

Context educatiu

L'escola té l'encàrrec, entre altres, de vetllar per **la igualtat i l'equitat** entre l'alumnat en tots els àmbits, també pel que fa el gènere. Tanmateix, encara ara es donen situacions en què es reforcen els estereotips masculins i es discrimina per raó de gènere. Sovint aquesta discriminació és subtil i es produeix a través de la manca de visualització de les

¹ [Informe de seguimiento sobre la Educación para todos en el mundo](#) (Unesco, 2012)

dones en el currículum, i amb la dominància dels exemples i referències masculines. En algunes ocasions, es reforcen actituds i comportaments tradicionalment masculins com la competitivitat i l'autocontrol en detriment d'altres suposadament femenins com la sensibilitat i l'afectivitat, fent evident la discriminació.

La igualtat i la equitat no es garanteixen pel fet que nens i nenes, nois i noies, estiguin junts a l'aula, sinó que serà necessari impulsar activitats no sexistes o coeducadores. La [coeducació](#) és l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de les nenes i els nens, i de les noies i els nois, independentment del seu sexe o orientació sexual, potenciant així la igualtat real d'oportunitats.

L'escola coeducadora busca el desenvolupament integral de les nenes i els nens en condicions d'igualtat, llibertat i solidaritat. Es tracta d'educar de manera integral i integradora, revaloritzant tant les qualitats considerades masculines com femenines, sense cap jerarquitzaació.

De les conductes sexistes a l'assetjament per motius de gènere i la violència de gènere

L'assetjament sexual a l'escola és una situació en què un noi o una noia és maltractat per un igual, de manera reiterada, amb gestos, comentaris, preguntes, que fan referència al sexe, la sexualitat, el gènere o determinades característiques físiques, i que afecten la seva dignitat. Aquest assetjament pot incloure xantatge, humiliacions i tocaments no desitjats. Tot i que pot afectar nois i noies, és dóna de manera molt més freqüent contra les noies.

Les conductes sexistes, en què es posa de manifest la desigualtat de poder entre homes i dones per raons de sexe, es troben en els fonaments de l'assetjament sexual i són l'origen de la violència contra les dones o violència de gènere, de la qual poden donar-se casos ja a l'adolescència.

Algunes idees per reflexionar sobre el sexisme...

La coeducació proporciona, tant a l'alumnat com al professorat i a tota la comunitat educativa, estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere i transformar-les en relacions més justes i plurals.

Caldrà dissenyar intervencions socioeducatives que sensibilitzin tota la comunitat educativa per tal que es prengui consciència dels elements que generen desigualtats per raó de gènere i, per tant, esdevinguin agents de transformació.

Tots sabem que ni tots els homes són forts, autònoms i assertius, ni totes les dones són febles, dependents i submises. Cada persona és única i singular. Tanmateix, culturalment existeixen molts estereotips que cal “desmuntar”.

ES DIU QUE...

EN REALITAT...

• Els nens són més actius i les nenes més passives.	• A banda de les característiques pròpies, els nens i les nenes imiten models i/o rols que troben a la societat, conductes que ells i elles assumeixen com apropiades al seu gènere.
• Als nens els agrada jugar a pilota i a les nenes amb nines.	• La reproducció de conceptes sexistes a través de les joguines impedeix el lliure desenvolupament de les nenes i les noies.
• A les noies no els agrada practicar esport.	• L'esport femení no està visibilitzat ni a nivell d'espais públics ni en els mitjans de comunicació, i això reforça la idea falsa de la manca de pràctica de l'esport femení i d'alta competició.
• Les noies tenen menys aptituds per les ciències i les matemàtiques.	• No hi ha cap diferència biològica que justifiqui aquesta afirmació.
• Les dones són més sensibles i delicades mentre que els homes són més durs.	• La societat (família, amics, mitjans de comunicació, etc.) transmet models sexistes de ser i de fer de manera intergeneracional que reforcen aquestes creences.
• Els homes no han de plorar ni mostrar els seus sentiments en públic.	• Els sentiments d'homes i dones i les seves manifestacions són les mateixes, el que succeeix és que el model de masculinitat tradicional s'associa a característiques com: agressivitat, insensibilitat, poder, dominància, etc.
• Les dones tenen major destresa i experiència en les tasques domèstiques i la cura dels altres.	• Es tracta d'una qüestió social de tradició. Les dones s'han mantingut històricament fora de l'organització de l'activitat productiva, fet que ha provocat el desenvolupament d'unes habilitats i competències concretes.
• Els homes han de ser els responsables de mantenir econòmicament la família i les dones s'han de quedar a casa i fer-se càrrec dels fills i de les tasques domèstiques.	• Homes i dones són coresponsables en aquestes tasques: la responsabilitat de sustentar econòmicament la família, la cura dels fills i de les tasques de la llar.

- **Les dones tenen por o no tenen interès per ocupar llocs de responsabilitat.**
- Les dones troben dificultats per ocupar llocs de poder, però no per por o desinterès, sinó per raons de discriminació indirecta (per exemple, dificultant la conciliació de la vida familiar i laboral).
- **Les dones ocupen a la feina llocs de responsabilitat igual que els homes.**
- La presència de les dones en els llocs de responsabilitat és molt minoritària i la bretxa salarial és encara molt significativa.
- **Les dones no saben negociar perquè són poc competitives i agressives.**
- Les dones poden utilitzar diferents estratègies per dur a terme una negociació deixant de banda l'agressivitat.

Per saber-ne més:

[Maletín de coeducación](#)

[Feminitzar el poder. Apoderament femení i estructures organitzatives. Esther Sánchez. Fundació Josep Irla](#)
[La transmissió dels valors a través de les joguines. ICD](#)

[Dones i esport. La perspectiva de gènere en l'esport](#) . Generalitat de Catalunya

Models de família. Què es el que compta de debò? Susan Golombok. Editorial Graó